

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

dr. Végh Zsuzsanna főigazgató asszony
Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal
Budapest

Tisztelt Főigazgató Asszony!

Köszönettel megkaptuk a Hivatal 106-Ti-65462/4/2015. számú, 2015. november 12-én kelt válaszát a röszkei tranzitzióban 2015. október 2-án tett látogatásunk tapasztalatait összefoglaló jelentésünkre.

A Hivatal tájékoztatására az alábbi észrevételek tesszük. Álláspontunk szerint a Hivatal következtetései számos helyen tévesek, az alábbiak szerint.

1. A tranzitzióban való elhelyezés de facto fogvatartás

Szemben a Hivatal jogértelmezésével, az Emberi Jogok Európai Bíróságának következetes gyakorlata szerint a röszkei tranzitzióhoz hasonló elhelyezés fogvatartásnak minősül, akár annak ellenére is, hogy az adott állam hatóságai ezt nem tekintik annak, és ennek megfelelően nem hoznak formális határozatot az érintett külföldiek személyi szabadságának elvonásáról. A jelentésünkben már hivatkozott, precedens értékű *Amuur kontra Franciaország* (1996) ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága világossá tette, hogy a tranzitzióban való elhelyezés "laz alkalmazott jogkorlátozások jellege miatt fogvatartásnak minősül, tehát az Emberi Jogok Európai Egyezménye 5. cikkének hatálya alá tartozik, még akkor is, ha a kérelmezők önként elhagyhatták volna Franciaországot. Az Amuur-ügyben kialakított álláspontot a Bíróság azóta is zsinórmértéknek tekinti, például a *Riad és Idiab kontra Belgium* (2008) hozott ítéletében is megerősítette.

A fentiekre tekintettel tájékoztatjuk Főigazgató Asszonyt, hogy szilárd szakmai meggyőződésünk - és azt alátámasztó nemzetközi jogi gyakorlat - szerint nem áll módunkban változtatni a jelentés szövegén, különös tekintettel arra, hogy az abban szereplő két bangladesi állampolgár ügyében jelenleg is folyamatban van az eljárás az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt.

2. A tranzitzió magyar joghatóság alatt áll

A Magyar Helsinki Bizottság minden megfigyelő látogatásán az adott hatósági személyek munkavégzése során előadott állításaira és személyes tapasztalataira támaszkodik. A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal tranzitzióban dolgozó munkatársai fejtették ki a látogatás során, hogy álláspontjuk szerint a konténer nem tartozik magyar joghatóság alá. Tekintettel arra, hogy ezen személyek hivatalos minőségükben, ügyintézőként látták el munkájukat, a Bizottság nem tekinthet el az információ megjelenítésétől a jelentésben. A Hivatal munkatársainak képzése és felkészítése, illetve munkavégzése színvonalának értékelése nem a Helsinki Bizottság kompetenciájába tartozó kérdés, javasoljuk, hogy a joghatósággal kapcsolatos hazai és nemzetközi jogi szabályokat ismertessék a Hivatal illetékes munkatársaival, hogy a látogatáskor elmondott álláspontjukat felülvizsgálhassák.

3. A Helsinki Bizottság tranzitzióban elhelyezett ügyfelei nem kívántak visszamenni Szerbiába

A Hivatal információi sajnos nem helytállóak a két bangladesi állampolgár álláspontját illetően. A Helsinki Bizottság ügyvédei folyamatosan kapcsolatban álltak két ügyfelükkel, a tranzitzióból történő eltávolításukat megelőzően, illetve azt követően is. Ügyfeleink a kérdéses nap eseményeiről szóbeli vallomást tettek - beleértve többek között a Szerbiába történő belépésük szerb hatóságok általi megtagadását is, hiszen a

tranzitónából történő eltávolításukat követően, mint az ismeretes, még nem a Szerb Köztársaság területén voltak-. A strasbourgi bíróság részére a folyamatban lévő eljárásokban azóta csatolt fenti bizonyítékok értelmében a két bangladesi állampolgár nem önszántából hagyta el a tranzitóna területét. Ezt támasztják alá az UNHCR munkatársától a kérdéses időben a helyszínről kapott információk is. Álláspontunk szerint nem életszerű és az általános ügyvédi tapasztalatnak is ellentmond, ha a kérelmezők az őket fogvatartó rendőrökkel vagy ügyintézőkkel alakítottak volna olyan bizalmi viszonyt, mint jelen esetben a Helsinki Bizottság megbízott ügyvédekkel, akiktől ingyenes segítséget kaptak ahhoz, hogy kérelmüket megpróbálják érdemben előadni.

4. Különleges bánásmódot igénylő kérelmezők azonosítása

Noha ezt az átdolgozott Befogadási Irányelv (2013/33/EU irányelv) 21. és 22. cikke írja elő tagállamoknak, a magyar menekültügyi szabályozás a mai napig nem dolgozta ki annak eljárási és szakmai kereteit, hogy miként lehet idejekorán azonosítani a sérülékeny menedékkérőket. A sérülékenység azonosításának a Bizottság munkatársai és ügyvédei nem látják nyomát az általuk végigkövetett évi nagyjából 150 menekültügyi eljárásban, annak ellenére, hogy kiemelt figyelmet fordítunk a megkínzottak jogi segítésére. Ez a tapasztalatunk azt támasztja alá, hogy a gyakorlatban nincs semmilyen kimunkált eljárás, hogy a pusztán ránézésnél megalapozottabb módon sor kerülne a sérülékeny menedékkérők azonosítására. Mindezek fényében nem látjuk érvényesülni azt, hogy a Hivatal munkatársai az életkoron, és látható testi fogyatékoságon, idős életkoron illetve előrehaladott várandósságon kívül a komplexebb, a Met. 2. § k) szerinti „kínzást, nemi erőszakot vagy a pszichikai, fizikai vagy szexuális erőszak más súlyos formáját elszenvedett személy” korai beazonosítására felkészültek lennének. A tranzitónában 24 órában szolgálatot teljesítő katonai- illetve rendőrorvosok menekültügyi, illetve a kínzástúlélők rehabilitációjában szerzett tapasztalata kérdéses, tekintettel arra, hogy ezzel, és az Isztambul Protokoll alkalmazásával a Cordelia Alapítvány pszichiáter-orvos munkatársain kívül szinte nem foglalkoznak más szakemberek Magyarországon.

5. A jogi segítségnyújtás elérhetőségéről

A jelentésben szereplő két bangladesi állampolgár tudomásunk szerint sosem találkozott vagy konzultált a Csongrád Megyei Kormányhivatal által kirendelt pártfogó ügyvéddel, dr. Bárkányi Gábor jogi segítővel. A kirendelt jogi segítő semmilyen érdemi segítséget nem nyújtott, a kérelmezők helyzetével nem foglalkozott.

A Csongrád Megyei Kormányhivatal határozattal engedélyezte a Hivatal döntése elleni bírósági felülvizsgálat iránti nemperes eljáráshoz pártfogó ügyvédi képviselőt igénybevételét, majd végzéssel pártfogó ügyvédet rendelt ki. A Főigazgató Asszony által hivatkozott hatékony jogi segítségnyújtáshoz való hozzáférés terén fontos momentum azonban, hogy mindkét döntés keltezése 2015. szeptember 21. napja, az a nap, amelynek délelőtti óráiban a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a Helsinki Bizottság ügyvédek részvételével zajló meghallgatáson döntött a bangladesi állampolgárok ügyében (mint ismeretes, a bíróság személyes meghallgatást követően mindkét ügyben hatályon kívül helyezte a Hivatal döntéseit). A kirendelt pártfogó ügyvéd tehát a bírósági eljárásban értelem szerűen nem vett részt, azt megelőzően sem fejtett ki semmilyen tevékenységet a kérelmezők ügyében. A jogi segítségnyújtást és képviselőt a Bizottság ügyvédjei nyújtották meghatalmazás alapján.

Legjobb tudomásunk szerint a pártfogó ügyvédként kirendelt jogi segítő ezt követően, a megismételt eljárásban sem látott el semmilyen tevékenységet (az iratanyagban ennek bizonyosan semmi nyoma nem volt). Megjegyezzük, hogy a megismételt eljárásban történő részvételre felhatalmazása sem volt a jogi segítőnek, hiszen kirendelése a megismételt eljárásban már nem volt hatályos. A Csongrád Megyei Kormányhivatal döntéseiben ugyanis kizárólag a Hivatal által első ízben hozott döntések elleni bírósági felülvizsgálat iránti eljárásra szóló jogi segítségnyújtásról, kirendelésről rendelkezett. (Mindezekre már a konkrét eljárásokban felhívták ügyvédek a Hivatal figyelmét, jelezve, hogy jogszerűtlennek tartják dr. Bárkányi Gábor képviselőként kezelését a megismételt eljárásban).

A fentiek értelmében álláspontunk szerint kijelenthető, hogy érdemi és hatékony jogi segítség a Helsinki Bizottság munkatársain kívül nem állt a kérelmezők rendelkezésére.

A Bizottság munkatársainak és ügyvédek tapasztalatai szerint a tranzitónában tett több látogatás során egyetlen alkalommal sem volt jelen jogi segítő a tranzitónában, ezért nem értelmezhető a Hivatal azon

kijelentése, hogy mindvégig jelen lettek volna az Igazságügyi Hivatal munkatársai, amikor kérelmezők is tartózkodtak a tranzitónában. Ugyan a Bizottság ismeretei szerint több ügyben rendelt ki a bíróság menedékkérők számára pártfogó ügyvédet, így a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX törvény releváns rendelkezéseinek alkalmazását korlátozottan megvalósulni láttuk, az Eljárási irányelv (2012/32/EU Irányelv) 22. cikke szerinti hatékony, helyben elérhető jogi segítségnyújtást nem láttuk érvényesülni.

2015. november 30.

Tisztelettel:

dr. Pardavi Márta
társelnök
Magyar Helsinki Bizottság